

With support from

Federal Ministry
of Agriculture, Food
and Regional Identity

by decision of the
German Bundestag

Досвід впровадження органічних продуктів у шкільне харчування в німецьких закладах освіти: Підходи та співпраця між державою та органічними операторами на прикладі федеральної землі Німеччини Нижня Саксонія

Д-р Штефан Дреесманн, керівник проєкту «Німецько-українська співпраця в галузі органічного сільського господарства»

23.09.2025

Програма постачання овочів і фруктів у школи в Нижній Саксонії працює з 2014 року

 Шкільна
програма ЄС
у Нижній Саксонії

Здорове різноманіття

Наш навчальний заклад бере участь у шкільній програмі ЄС у Нижній Саксонії за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Niedersächsisches Ministerium
für Ernährung, Landwirtschaft
und Verbraucherschutz

Актуальний прес-реліз, Нижня Саксонія, липень 2025 р.:

У наступному 2025/26 навчальному році в Нижній Саксонії перевагами програми ЄС із постачання овочів, фруктів і молока в заклади освіти скористається рекордна кількість дітей. Про це повідомило Міністерство сільського господарства. Понад 360 тис. дівчаток і хлопчиків у 1578 школах і 1031 дитячому садку регулярно та безкоштовно отримуватимуть вітаміни, це на 30 тис. більше, ніж у минулому році.

NIEDERSACHSEN

Нижня Саксонія — рекордсмен програми постачання фруктів і овочів у школи

dts Nachrichtenagentur — 9. Juli 2025, 13.18 Uhr — Zuletzt aktualisiert: 9. Juli 2025, 13.18 Uhr

9 0 0

«Здорове, збалансоване харчування з дитинства є дуже важливим. Зараз кількість дітей, які мають право на участь у програмі ЄС для шкіл у Нижній Саксонії, знову зростає приблизно на 30 тис. осіб».

Міністерка сільського господарства
Міріам Штаудте

Select school year:

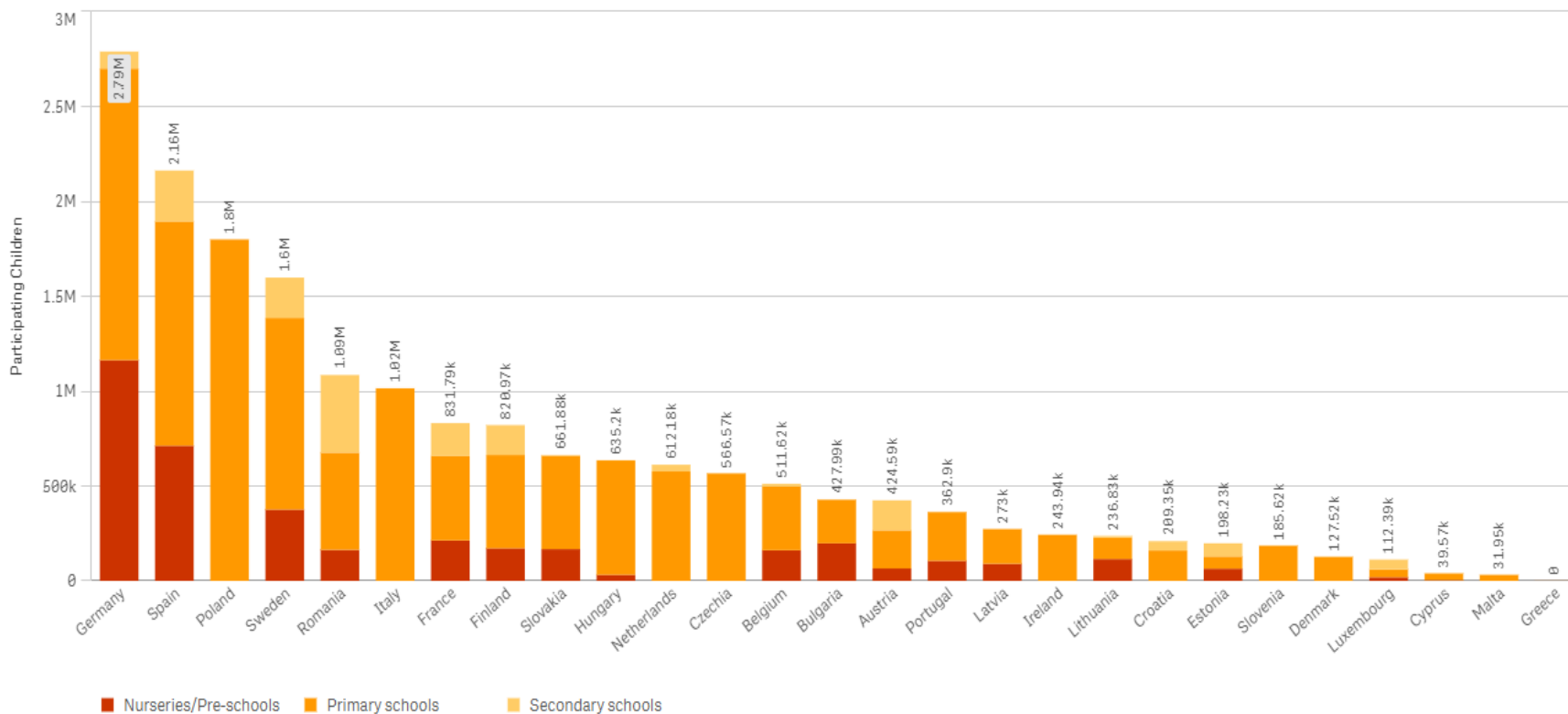
2023/2024

Reset Selections

Print to PDF

App update: 25/08/2025

Кількість дітей, що беруть участь у схемі, в розрізі ступенів закладів освіти та держав-членів

Діти-учасники в ЄС

17,96 млн

ЗДО

3,83 млн

Початкові школи

12,43 млн

Середні школи

1,7 млн

M = млн

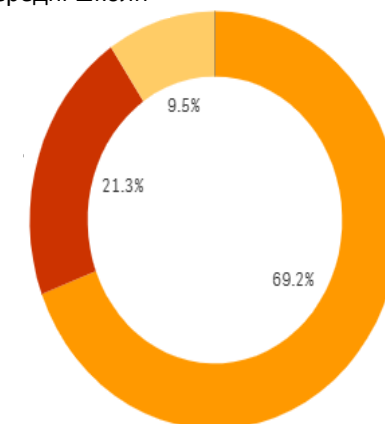
K = тис

Кількість дітей, що беруть участь у схемі, в розрізі ступенів закладів освіти

Середні школи

Заклади дошкільної освіти

Початкові школи

Source: ISAMM. Selected data from the Member States' annual monitoring reports on the implementation of the EU school fruit, vegetables and milk scheme. As regards the UK, it was still an EU Member State in school years 2017/2018 and 2018/2019 and participated also in school year 2019/2020 according to the Withdrawal Agreement that set out a transitional period, until 31 December 2020, during which EU law still applies.

The Member States' full monitoring reports for each school year are available [here](#).

Disclaimer: While due care was paid to ensure factually correct information, the competent authorities in the Member States are the only qualified reference point.

Загальний бюджет ЄС для цієї програми становить 220,8 млн євро на один навчальний рік, з них до 130,6 млн євро виділяється на фрукти та овочі та до 90,1 млн євро – на молоко.

Нормативно-правова база програми постачання овочів, фруктів і молока в заклади освіти

Нижче наведені регламенти, що регулюють програму ЄС щодо постачання овочів, фруктів і молока в заклади освіти (див. консолідовану версію кожного регламенту):

[Регламент \(ЄС\) № 1308/2013](#), статті 22–25 і Додаток V;
[Регламент Ради \(ЄС\) № 1370/2013](#), стаття 5 і Додаток I;
[Імплементативний Регламент Комісії \(ЄС\) 2017/39](#) із правилами уніфікованого застосування схеми;
[Делегований Регламент Комісії \(ЄС\) 2017/40](#) із додатковими конкретними правилами впровадження схеми.

https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/market-measures/school-scheme-explained_en#legal-bases

Перерозподіл фінансування на 2022/23 рік для підтримки переміщених українських дітей

У червні 2022 р. Комісія [опублікувала регламент](#), у якому державам-членам ЄС пропонувалося переглянути свої запити на допомогу в рамках схеми підтримки шкіл на 2022/23 навчальний рік. Це було зроблено у зв'язку з безпрецедентною ситуацією, спричиненою вторгненням Росії в Україну, яка вимагає солідарності між країнами ЄС, щоб полегшити тягар тих, хто опинився на передньому краї забезпечення переміщених українських дітей.

В результаті для задоволення потреб переміщених українських дітей у школах країн ЄС було перерозподілено загалом 2,9 мільйона євро.

Реалізація в Нижній Саксонії

Крок 1: Розробка стратегії

Contents

1. Administrative level of implementation	4	7.5. Selection of suppliers	28
2. Needs and Results to be achieved	5	7.6. Eligible costs	29
2.1. Identified needs	5	7.6.1. Reimbursement rules	29
2.2. Objectives and indicators	7	7.6.2. Eligibility of certain costs.....	30
2.3. Baseline	8	7.7. Involvement of authorities and stakeholders.....	30
3. Budget.....	10	7.8. Information and publicity.....	32
3.1. Union aid for the school scheme.....	10	7.9. Administrative and on-the-spot checks.....	33
3.2. National aid granted, in addition to Union aid, to finance the school scheme	10	7.10. Monitoring and evaluation.....	33
3.3. Existing national schemes	12		
4. Target group/s	13		
5. List of Products distributed under the school scheme	15		
5.1. Fruit and vegetables	15		
5.1.1. Fresh fruit and vegetables and fresh products of the banana sector – Article 23(3)(a) of the basic act	15		
5.1.2. Processed fruit and vegetable products – Article 23(4)(a) of the basic act.....	16		
5.2. Milk and milk products	17		
5.2.1. Milk – Article 23(3)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013	17		
5.2.2. Milk products – Article 23(4)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013	17		
5.2.3. Milk products – Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013	18		
5.3. Prioritisation of fresh fruit and vegetables and drinking milk	19		
5.4. Scheme products & other agricultural products in the educational measures... ..	19		
5.5. Criteria for the choice of products distributed under the school scheme and any priorities for the choice of those products	19		
6. Accompanying Educational measures.....	20		
7. Arrangements for Implementation.....	25		
7.1. Price of school fruit and vegetables/milk	25		
7.2. Frequency and duration of distribution of school fruit and vegetables/milk and of accompanying educational measures	26		
7.3. Timing of distribution of school fruit and vegetables/milk.....	27		
7.4. Distribution of milk products in Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013	28		

Для органічно вироблених продуктів передбачена вища ціна порції за умови, що постачальник відвантажив виключно органічні продукти та подав документи для розрахунку.

Реалізація в Нижній
Саксонії

За органічні продукти
платять більше

2025/2026 навчальний рік

Компонент програми «Овочі та фрукти»:

- 3,70 € за 1 кг неорганічних продуктів, що підлягають субсидуванню
- 4,50 € за 1 кг продуктів, що підлягають субсидуванню, вироблених органічними методами відповідно до Регламенту Ради (ЄС) 2018/848 з 1 січня 2022 року

Компонент програми «Молоко»:

- 1,80 € за 1 л звичайного питного молока, в т. ч. безлактозного (різної жирності, упаковка 1 л)
- 56 євроцентів за пакет 0,25 л звичайного питного молока, в т. ч. безлактозного (різної жирності, пакети по 0,25 л)
- 2,00 € за 1 л органічного питного молока, в т. ч. безлактозного, та молока від тварин на пасовищному утриманні* (різної жирності, упаковка 1 л)
- 60 євроцентів за пакет 0,25 л органічного питного молока, в т. ч. безлактозного та молока від тварин на пасовищному утриманні* (різної жирності, пакети по

Реалізація в Нижній Саксонії

Крок 2:
Порядок подання
заявки та реалізація
навчальними
зкладами

1. Навчальні заклади подають заявки онлайн
2. Відповідні органи влади Нижньої Саксонії проводять відбір підприємств
3. Узгодження поставок із постачальниками фруктів/овочів і молока та укладання відповідних договорів
4. Отримання продуктів і роздача їх дітям
5. Проведення та документування супутніх освітніх заходів
6. Підтвердження факту постачання/річний звіт

Реалізація в Нижній Саксонії

Пошук постачальників органічних продуктів

Наступні підприємства схвалені як постачальники для шкільної програми ЄС у Нижній Саксонії та постачають органічні продукти; упорядковано за поштовим індексом

(Stand: 16.1.2023; Angaben ohne Gewähr
Quelle: www.schulprogramm.niedersachsen.de/zugelassene-lieferanten)

Insgesamt: 80 Bio-Lieferanten im EU-Schulprogramm in Niedersachsen
davon: 27 für die Komponente „Obst & Gemüse“, 3 für die Komponente „Milch“ und 50 für „Milch sowie Obst & Gemüse“

Firma/ Ansprechpartner	Adresse/Telefonnummer	Mail- und Internetadresse	Komponente
Johann und Erika Loewe-Stiftung	Ochtmissers Str. 10 21339 Lüneburg 04131-6790-30	Kimberly-grabow@Loewe-Stiftung.de	Obst & Gemüse
Hof Wurzelreich	Achterdeich 4a 21435 Stelle 04174-6679801	kontakt@hof-wurzelreich.de www.hof-wurzelreich.de	Obst & Gemüse
Rolker Ökofrucht GmbH	Osterladekop 5 21635 Jork 04162/91389162	birger.exner@rolker.com https://rolker.com/	Obst & Gemüse
Biohof Meibohm	Lange Str. 2 21702 Ahrenswohlde 04166-458	info@biohof-meibohm.de www.biohof-meibohm.de	Obst & Gemüse
NATURKOST-PARADIES ESCHENHOF GbR Herr Lars Griener	Doesemoor 58 21734 Oederquart 04770-7469	info@naturkost-eschenhof.de www.onlineshop-eschenhof.de	Milch, Obst & Gemüse

Реалізація в Нижній Саксонії

Пошук постачальників органічних продуктів

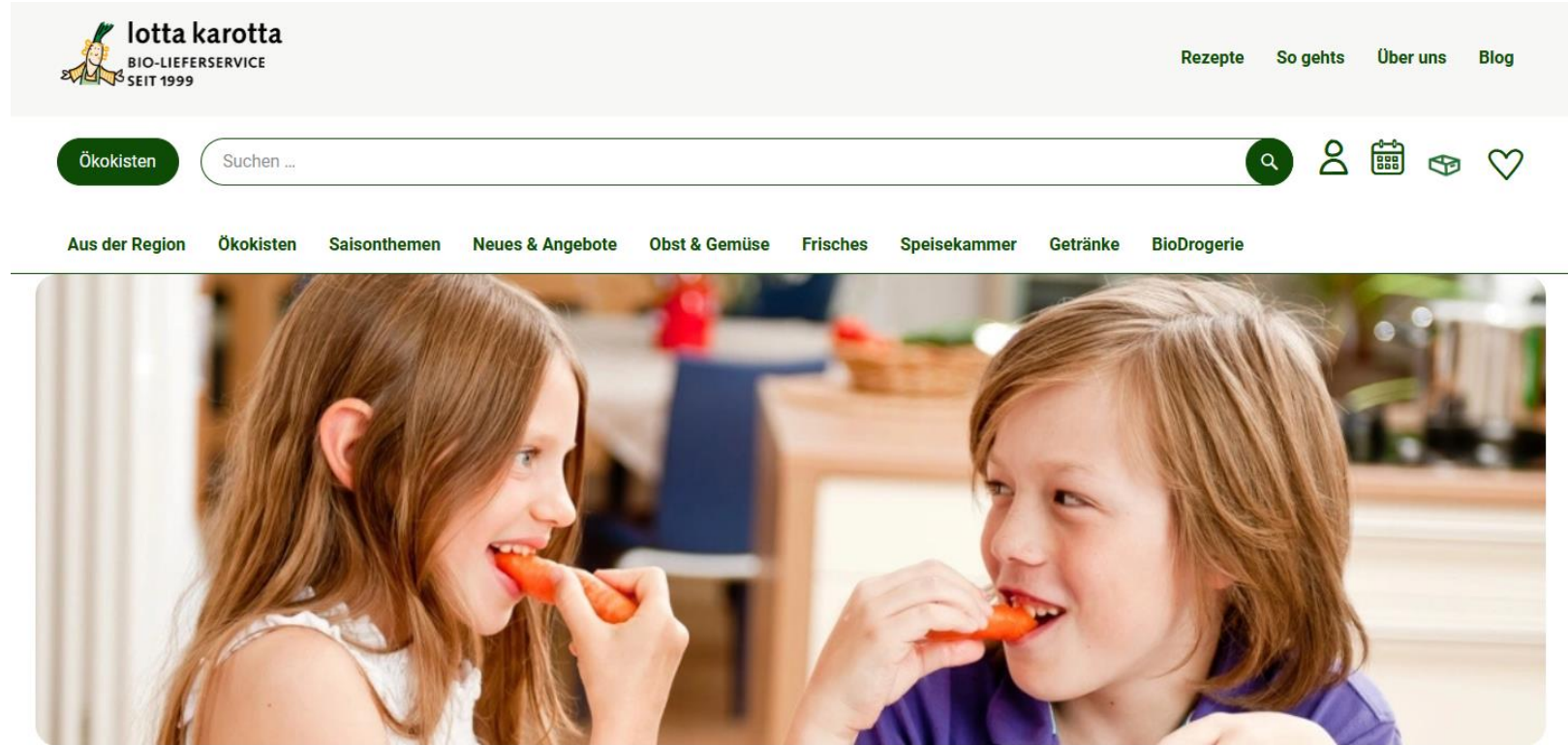
Реалізація в Нижній Саксонії

Пошук постачальників органічних продуктів: зокрема, доставка через компанії, що постачають органічні овочеві бокси

Реалізація в Нижній Саксонії

Запровадження шкільного харчування з органічними овочами/фруктами та органічним молоком

Шкільна програма ЄС у Нижній Саксонії

Овочі, фрукти та молоко для дитячих садків і шкіл

Реалізація в Нижній Саксонії

Супутня інформація про органічне сільське господарство для шкільних занять з дітьми та підлітками

Bio im EU-Schulprogramm

Leitfaden für Schulen und Kindergärten

Kompetenzzentrum
Ökolandbau
Niedersachsen GmbH

Frisches Obst, knackiges Gemüse und ein Glas Milch

EU-Schulprogramm bringt Kinder auf den Geschmack

Das EU-Schulprogramm möchte Kinder dazu bewegen, gesünder zu essen. Seit dem Schuljahr 2017/2018 finanziert die Europäische Union deshalb auch in Niedersachsen Milch, Obst und Gemüse. Über das EU-Schulprogramm bekommen Schulen kostenlos Milch – einmal in der Woche – sowie Obst und Gemüse für drei Tage in der Woche. Kindergärten bekommen derzeit nur Milch.

zu den Begünstigten. Alle Kindergärten, die nicht an eine Schule angegliedert sind, haben derzeit nur die Möglichkeit, Milch zu erhalten.

Obst, Gemüse und Milch für Schulkinder

Schulkinder erhalten als Zwischenmahlzeit oder Pausenverpflegung an drei Tagen in der Woche rund 100 Gramm Obst oder Gemüse sowie einmal in der Woche ein Glas Milch kostenlos. Dafür muss stets die ganze Schule am EU-Schulprogramm teilnehmen. Die Teilnahme einzelner Klassen ist nicht möglich.

Diese Broschüre informiert Kindergärten und Schulen darüber, wie sie am EU-Schulprogramm teilnehmen können. Sie informiert über die Pflichten, die sie eingehen und zeigt ihnen die Chancen des Programms auf. Die Broschüre legt ihren Schwerpunkt auf Bio-Obst, Bio-Gemüse und Bio-Milch und auf Niedersachsen.

täglich zwischen 200 und 250 Gramm Obst und Gemüse zu essen. Gemüse und Obst enthalten Vitamine, Mineralstoffe, sekundäre Pflanzenstoffe und Ballaststoffe und das bei gleichzeitig geringem Energie- und Fettgehalt. Weil der Grundstein für Gesundheit im Kindesalter gelegt wird, kann eine gesunde Ernährung Erkrankungen im Erwachsenenalter vorbeugen. Daher ist es wichtig, dass Kinder lernen, gerne und regelmäßig Obst und Gemüse zu essen.

Wer kann sich bewerben?

Für das EU-Schulprogramm müssen sich Schulen und Kindergärten einmal jährlich bewerben. Bewerben können sich Grundschulen und Schulkinder-gärten. Mit ihren Klassen eins bis sechs gehören auch Förderschulen mit Primarstufe sowie Landesbildungszentren

Von den Kindern der Schulen im Programm bekommen derzeit drei Viertel Bio-Obst und Bio-Gemüse. Knapp die Hälfte der Kinder erhält Bio-Milch. Kindergärten und Schulen können sich im EU-Schulprogramm ohne Einschränkungen und ohne Kosten für Bio-Qualität entscheiden.

Gesunde Pausen-Snacks

Das Forschungsinstitut für Kinderernährung (FKE) rät Kindern, je nach Alter

Diese Schulen können Obst, Gemüse und Milch beziehen

- Grundschulen
- Förderschulen mit Primarbereich, Klassen 1 bis 6
- Landesbildungszentren, Klassen 1 bis 6
- Schulkinder-gärten

Kindergärten können nur Milch bestellen

Milch für Kindergartenkinder ab drei Jahre

Für Kindergärten gilt: Sie erhalten über das EU-Schulprogramm einmal in der Woche 0,2 bis 0,25 Liter Milch je Kind, das mindestens drei Jahre alt ist.

Реалізація в Нижній Саксонії

Екскурсії до органічних господарств для учнів

Bauer mit Klasse

Obst, Gemüse & Milch in der Schule

Die Extraportion Vitamine

Mit dem EU-Schulprogramm erhalten Schulkinder regelmäßig frisches Obst und Gemüse sowie Milch. Für die Schulen ist dieses Programm vollkommen kostenfrei. Ziel ist es, Kinder für eine ausgewogene Ernährung zu begeistern. Sie lernen die Vielfalt von Obst und Gemüse kennen und erfahren, wo ihr Essen herkommt und wie es angebaut wird.

Ein begleitendes pädagogisches Angebot

... im Unterricht unterstützt diese Initiative, die den Kindern eine gesunde Ernährung und Wissen über Obst und Gemüse näher bringen soll. Eine wunderbare Ergänzung ist hier der Besuch vor Ort mit unserem Angebot „Bauer mit Klasse“.

Obst, Gemüse & Milch – ganz praktisch

Wir beliefern Ihre Schule einmal in der Woche. Je nach Tour erfolgt dies montags oder dienstags. Unsere Liefergebiete sind vor allem die Landkreise Uelzen, Lüneburg und Celle, teilweise auch Gifhorn und Lüchow-Dannenberg. Unser Elbers Hof, ein demeter-Betrieb im Landkreis Uelzen, ist ein anerkannter Lieferbetrieb des EU-Schulprogramms. Gerne beliefern wir auch Ihre Schule mit 100 % Bio-Ware. In der Regel bestehen die Lieferungen aus 3 bis 6 Sorten.

Ihre Schule möchte teilnehmen?

Als Schule müssen Sie sich jedes Jahr neu bewerben. Die Onlinebewerbung sowie weiterführende Informationen finden Sie unter www.schulprogramm.niedersachsen.de

Ernten, Buddeln und Raten auf dem Elbers Hof

Aktionen für Schülerinnen und Schüler der 1. bis 6. Klasse

Besucht uns auch online
www.elbers-hof.de

Besucht uns auch online
www.elbers-hof.de

Anmeldeformular Bauer mit Klasse

Schule: _____

Adresse: _____

Ansprechpartner: _____

Telefon/Email: _____

Mobil: _____

Schulklasse: _____

Anzahl der Kinder: _____

Wunschtermin: _____

Begleitende Erwachsene: _____

Thema: _____

Anmerkungen: _____

_____

_____

Kosten pro Teilnehmer 2,50 €

Unsere Themen-Angebote

Tierisch gut! (März bis Oktober)

– **Wie leben die Tiere auf dem Elbers Hof?**

Hier lernen die Kinder Kühe, Schweine, Schafe und Hühner aus nächster Nähe kennen.

Da haben wir den Salat! (Mai bis Juni)

– **Gemeinsam wird gepflanzt**

Die Kinder pflanzen und ernten Salat, ergänzt um eine spannende Hofführung.

Rein in die Kartoffeln (August bis Oktober)

– **Ratespiele und Ausbuddeln von Kartoffeln**

Beim anschließenden Essen der eigenen Ernte lernen die Schülerinnen und Schüler das liebste Gemüse der Deutschen kennen.

Kommen Sie uns besuchen: Gerne informieren wir Sie über individuelle Möglichkeiten und Konditionen.

Neues Freizeit-Angebot

Ein neues Angebot für Kinder startet im April. Zwischen den Oster- und Sommerferien gärtnern wir jeden zweiten Freitag von 15 bis 18 Uhr mit Kindern (6-10 Jahre) im Hausgarten vom Elbers Hof. Gemeinsam werden Beete vorbereitet, verschiedene Gemüse und Kräuter ausgesät, Jungpflanzen gesetzt und gegossen. So erwerben Kinder spielerisch gärtnerische Kenntnisse. Um Anmeldung wird gebeten. Ein kleiner Kostenbeitrag wird erhoben.

Gärtnern mit Kindern

Elbers Hof GmbH & Co. KG
An der Kirche 5 | 29559 Nettelkamp
05802 - 4049 | info@elbers-hof.de

Реалізація в Нижній Саксонії

Успіх / Підсумок

- Програма постачання овочів, фруктів і молока в заклади освіти діє в Нижній Саксонії з 2014 року.
- У 2025/26 навчальному році в Нижній Саксонії перевагами шкільної програми ЄС зможуть скористатися понад 360 000 дітей різного віку з 1578 шкіл та 1031 дитячого садка.
- Загалом Європейський Союз і земля Нижня Саксонія виділять на підтримку здорового харчування в 2025/26 навчальному році близько 7,2 млн євро, з яких біля 4 млн євро – кошти землі.
- Значна частина виділених коштів піде на постачання в школи органічних овочів, фруктів і молока
- Цей великий успіх у галузі органічного сільського господарства є результатом, зокрема, таких факторів:
  - Регіональні постачальники, спроможні постачати органічні харчові продукти
  - Висока залученість постачальників і вчителів
  - Хороші супутні концепції, зокрема, прямий контакт із освітянами та відвідування органічних господарств

Шкільна програма ЄС у Нижній Саксонії

Овочі, фрукти та молоко для дитячих садків і шкіл

Дякую за увагу!

Dr. Stefan Dreesmann
Team Leader

German-Ukrainian Cooperation in Organic Agriculture

stefan.dreesmann@gopa-afc.de

Mobile: +49 152 539 77 131

Skype: Stefan Dreesmann1

With support from

Federal Ministry
of Food
and Agriculture

by decision of the
German Bundestag

Implemented by:

